

**Rev. Patr. Joannis Laurentii Berti, Ord. Eremit. S.
Augustini, Theologia Historico-Dogmatico-Scholastica,
Seu Libri, De Theologicis Disciplinis**

Berti, Giovanni Lorenzo

1750

Caput V. Deum in suis ideis, & etiam immediate universas conspiciere
creaturas.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83620](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83620)

propria natura, quamplura vita carent & anima: Atqui repugnat carere vita, & esse virtutem ac vitam supremi Artificis: Igitur repugnat creaturam aliquam in propria esse natura, & existere in arte Conditoris tantummodo.

OBJECTA DILUUNTUR.

6. Opp. 1. Postrema hæc propositio pugnat cum priori. Deus enim omnia intuetur præsentia, & omnia æternitati coexistunt; ergo sunt omnia Deo physice coexistentia ab æterno.

Solutio. Resp. nego consequentiam; aliud quippe est cernere omnia præsentia, aliud coexistere æternitati, aliud physice præsens esse ab æterno. Videre omnia præsentia est præsentaria notione omnia sive sint, sive non sint, adæquare: unde S. Thomas 1. de Veritate Art. v. ad 10. ait: *Quamvis res non fuerint ab æterno in propria natura, intellectus tamen Divinus fuit adequatus rebus in propria natura futuris in tempore. & ideo veram cognitionem habuit ab æterno de rebus etiam in propria natura, quamvis rerum veritates ab æterno non fuerint.* Coexistere æternitati est inter creaturam & æternitatem nullum versari intervallum; quemadmodum coexistere loco est inter unum & alterum nullum intercipi spatium: quare æternitas quæ ab universis rebus nulla temporis intercapedine seiungitur, verè futuris rebus coexistit, sicuti cuilibet loco Divina immensitas. At existere ab æterno in propria natura, est semper in se fuisse etiam extra ideam, ætemque omnipotentis Opificis.

7. Opp. 2. Videre rem præsentem est illam videre, ut est nunc: Si ergo Deus omnia videt in æternitate præsentia, omnia penes Deum in æternitate actu sunt.

Resp. dist. ma. Videre rem præsentem in propria natura concedo: rem præsentem in sempiterna scientia, nego. Vide quæ supra ex Augustino lib. v. de Gen. ad literam recitavimus. Vel dist. minorem: Deus omnia videt in æternitate præsentia, scilicet videt res omnes ab æterno existere, nego: videt immutabili cognitione, ac præsentaria notitia singulas res, prout in aliqua differentia temporis eventura sunt, concedo. Si quis ex altissima specula videat copias militum servato ordine accedentes ad arcem, & successivis lineis gradientes, uno contuitu cernit proximiores & remotissimos, quod non contingit exercitum in planitie spectanti. Ergone milites omnes jam accesserunt ad moenia? Ita Deus in prætereunte creaturarum serie tam præsentem, quam futuras prope suisque oculis proximas intuetur; neque tamen consequitur jam universas ad temporis differentiam, sine qua nequeunt existere, perenni veluti cursu accessisse.

8. Opp. 3. Divina scientia est immutabilis: Ergo habet semper objecta præsentia.

Resp. dist. antecedens, est immutabilis comparate ad Divinam substantiam omnia videntem, concedo: relative ad rem videnti Deo subjectam, nego. Juxta doctrinam Aegidii dist. xxxviii. q. 1. art. 2. negatur consequentia; Scientia enim dicitur mutabilis, vel immutabilis à principali objecto, quod in Deo est ars omnipotentis plena omnium rationum incommutabilium. Ibi, inquit S. P. 6. de Genes. ad lit. cap. ultimo, *novit omnia Deus quæ fecit per ipsam, & ideo cum decedant & succedant tempora, non decedit aliquid, vel succedit scientia Dei.* Si quid vero remanet diluendum, facile ex dictis convellitur.

CAPUT V.

Deum in suis ideis, & etiam immediate universas conspiciere creaturas.

SUMMARIUM.

1. Deus videt creaturas in suis ideis, & quid sint ideæ.
2. Videre objecta in se ipsis duplici sensu accipi potest.
3. Deus videt omnia in se ipso, & in incommutabili rerum intelligibilium ratione.

4. Non videt Deus creaturas in se ipsis in sensu D. Thomæ.
5. Deus videt creaturas in se ipsis immediate in sensu Gregorii Ariminensis.
6. 7. 8. 9. Solvuntur objectiones.

I. Deus videt in suis ideis creaturas, & quid sint de 2.

SUBJICIT nunc quintum caput de medio, in quo Deus creaturas intuetur, disquisitionem. Non ambigitur.

R. P. Bertii Theol. Tom. I.

tur quin cuncta in ideis suis introspiciat; sed quid sint istiusmodi ideæ, Theologi inquirunt. At cum plura, quæ huc continent,

pacto, quo medicus in corporis humani temerie bonas, seu malas prævidet, valetudines. Prænunciant ex adverso harum calamitatum finem, si velint à nocendo desistere. Sed etiam hæc, quæ in suis dispositionibus prævident, non semel ex improvise ac repente mutantur, quia *desuper aliquid jubetur, quod eorum consilia cuncta perturbet.* Hoc pacto fallitur etiam Medicus arte sua, falluntur agricolæ, falluntur nautæ: quorum exempla apposite Augustinus refert quinto & sexto capite ejusdem libri. Atque hoc est discrimen inter prædictiones Divinas, ac dæmonum: quod Deus in sui dispositione non fallitur, neque potest ab exteriori causa impediri: dæmon vero, nisi potestatem accipiat, nihil adoritur. & quæ disponit, Dei nutu invertuntur sæpenumero, & immutantur.

18.
Nota 8.

VIII. Denique nonnulla prædicunt, etiam in sui perniciem, non cognitione propria, sed auditis Prophetarum vaticiniis, quæ nunc manifestant, neignari victique putentur; nunc astute reticent, ne incipiant ab hominibus de-

feri atque contemni. Hoc pacto non ignorantes verba Domini apud Sophoniam cap. II. 11. *Attenuabit omnes Deos terræ; everfionem templorum suorum aliquando prænunciarunt, ut cap. VII. citati libri docet S. Pater: ideoque dæmonii, id est Divinantes, magno cum dedecore facti sunt ex eloquiis prophetarum, vel ex oraculis Angelorum.* Has omnes præceptiones tradit capite vicesimo secundo Apologetici Tertullianus his verbis: *Dispositiones Dei nunc Prophetis concionantibus excerpunt, & nunc lectionibus resonantibus carpunt. Ita & hinc sumentes quasdam temporum sortes furantur divinationem. In oraculis autem quo ingenio ambiguitates temperent in eventus, sciunt Cræsi, sciunt Pyrrhi. Habent de incolatu aeris, & de vicinia siderum, & de commercio nubium caelestes sapere paraturas, ut & pluvias, quas jam sentiunt, repromittant. Laudunt primo, debinc remedia præcipiunt ad miraculum nova, sive contraria, postque desinunt lādere, & curasse creduntur.* His ergo præceptis divinationes, & oracula dæmonum refutato.

C A P U T XIII.

De altera Angelorum proprietate, id est flexibili voluntatis arbitrio.

S U M M A R I U M.

1. & 2. Præmittuntur notanda.
à num. 3. usque ad 10. Resolvuntur quæstio-

nes omnes, quæ circa amorem, & voluntatem Angelorum institui possunt.

1.
De flexibili
voluntatis
arbitrio An-
gelorum.

POLLENT spirituales substantiæ non solum percipiendi & intelligendi facultate, sed etiam amandi, & volendi: & hanc *voluntatem* communiter appellamus. Fertur hæc amore in bonum; atque, ut dictum est cap. ultimo lib. 4. in bonum in communi, & in perfectum ac summum cognitum omnimoda claritate in se ipso, trahitur necessitate, neque aliam habet libertatem nisi *lubentia*, eoquod tale bonum ei proponatur absque indifferentia iudicii. Sed circa objectum particulare, sive creatum sit & aliqua ex parte imperfectum, sive summum etiam & incommutabile cognitum *abstractivè*, non perspicuitate plenissima, habet cum mutabilitate iudicii veram propriamque libertatem indifferentiæ. Hanc sub omni gratia quantumvis vivida & efficaci in viatoribus hominibus permanere, adversus Jansenianos Catholica definit Ecclesia. In Angelis sanctis, piisque animabus, Deum videntibus facie ad faciem,

quemadmodum iudicii flexibilitas, ita arbitrii indifferentia minime reperitur. Licet tamen Beati in amore Dei, quem lumine gloriæ conspiciunt nullam habeant indifferentiam, in cæteris omnibus liberimi sunt; non tamen mereri possunt, saltem essentialè præmium, quia jam ad terminum pervenerunt: ut docet Magister Sentent. lib. IV. dist. 5. S. Thomas ibidem q. 2. art. 1. Bellarminus lib. V. de Grat. & lib. arbitrio cap. 14. alique Theologi. Ea in beatis necessitas amandi Deum est essentialis & physica, quia Deum videntes omni claritate, non habent iudicium indifferens, quod requiritur ad essentialitatem libertatis indifferentiæ. Res in dæmonibus paulisper diversa est: Hi peccant ex necessitate duntaxat morali, cui absolute reluctari possent, si vellent; sed propter obstinationem nunquam usuri sunt liberæ potestatis arbitrio: quare vere peccant, sed poenam essentialè mereri non possunt, cum sint in termino, atque est in eis ad cumulū poenæ maligna ipsa voluntas.

Ha-